

SZAKMAI BESZÁMOLÓ

Pályázati eljárás száma: VKK/5/2006

Program neve: Versenyt akadályozó tényezők a felsőoktatásban

A támogatási szerződés száma: AL/310/2007/003

Kedvezményezett neve: BME GTK Üzleti Tudományok Intézet

Szakmai felelős neve: Dr. Ormos Mihály

A Program befejezésének határideje: 2007. november 30.

A beszámoló csak részeredményre vonatkozik:¹

- 1. Ismertesse a Program megvalósításának menetét, írja le a végrehajtás egyes lépéseit és csatolja a végrehajtás során keletkezett fontosabb dokumentumokat! Sorolja fel a Program megvalósításában közreműködőket (a Kedvezményezett részéről vagy megbízása alapján)!**

A programot a pályázati kiírásban részletezett ütemterv szerint valósítottuk meg. A végrehajtásban keletkezett dokumentumok szakmailag értékelhető tartalma a zárótanulmányba beépült. A program megvalósításában közreműködők azonosak a pályázatban szerepeltetett személyekkel, egy kivétellel, mert a felsőoktatás számviteli rendszeréről szóló részben közreműködött Veress Attila (BGF PSzF Számvitel Tanszék, főiskolai adjunktus) is

- 2. Részletesen ismertesse és értékelje a Program eredményeit!**

- szakmailag / tudományos szempontból

- i. A program szakmai-tudományos szempontból a nyertes pályázatban feltételezett hipotéziseink igazolása köré szerveződött, annak alárendelve zajlott. Igazoltuk, hogy a hazai állami egyetemek szervezeti viselkedése, finanszírozása, pénzügyi információs rendszere alkalmatlan versenyfeltételek kialakítására és alkalmazására. A céhes hagyományokon alapuló szervezeti kultúrával rendelkező, leginkább valamely öngazgató szocialista vállalatra emlékeztető állami felsőoktatási intézmények szinte minden porcikájukban versenyellenesek, és kellően erősek ahhoz, hogy ennek megfelelően alakítsák szabályozási-finanszírozási környezetüket. Számos olyan tudományos sejtést alapoztunk meg a zárótanulmányban, melyek további, erős igazolása új alapokra helyezheti a felsőoktatás finanszírozásának és az intézmények szervezetének fejlesztését. Ezek közül kiemelkednek az alábbiak:

1. Annak felvetése, hogy a hazai állami egyetemi modell legjobb mintája a tekintélyelvű öngazgató szocialista vállalat, s, mint ilyen, tagadja a versenyt,
2. Az 1. ponthoz kapcsolódva annak meglátása, hogy a jelenlegi honi felsőoktatási állapotok kísértetiesen hasonlítanak a Kornai által leírt „piaci szocializmus” 30-40 évvel ezelőtt honos makrogazdasági körülményeihez,
3. Annak felvetése, hogy a felsőoktatási oktatók-kutatók közössége képes olsoni érdekcsoportként viselkedni, és

¹ Amennyiben a szakmai beszámoló a Program valamely fázisában született részeredmény(ek) bemutatására szolgál, a beszámolót csak az adott részeredményre vonatkozóan kell értelemszerűen kitölteni.

környezetét jövedelemmaximáló stratégiája szolgálatába állítani

4. Annak meglátása, hogy a felsőoktatás pénzügyi-számviteli rendszere alkalmatlan a stakeholderek számára valódi információt adni.

- a pályázati célkitűzésekkel összefüggésben
  - i. A pályázati célkitűzéseket maradéktalanul megvalósítottuk, hipotéziseinket igazoltuk.
- újszerűség bemutatása
  - i. A dolgozat újszerűsége, hogy közgazdasági és jogi megközelítéseket egészített ki olyan szocioemocionális feltételezésekkel, melyek **nem** abból indultak ki, hogy a felsőoktatás állami intézményei ideológiai alapon („a tudomány szolgálatában”) szerveződő nonprofit intézmények, melyek „polgárai” döntően altruisták, önérdekeik legfőbb hajtóereje nem a vagyongyarapítás, érdekeiket a szervezeti érdekek alá rendelik. Újszerűsége abban is megnyilvánul, hogy - a hasonló kutatásokkal ellentétben - a felsőoktatás állami, kínálatoldali finanszírozását, az intézmények döntően állami fenntartását nem tekinti adottságnak.
- a továbbfejlesztés lehetőségei (pl. Program kiterjesztése, további kutatás, módosítás szükségessége)
  - i. A program fejlesztése további kutatásokkal lehetséges. Tekintettel arra, hogy a felsőoktatás az ágazatok között meglehetősen zárt rendszernek számít, és érdeke a status quo fenntartása, ezért a kutatás folytatásához további, aprólékos információgyűjtő munka szükséges. Ezek segítségével számos olyan empirikus felmérés lehetne készíteni, melyek segítségével az elméleti úton, valamint a Műgyetem adataira, folyamataira és jelenségeire alapozott bizonyítások megerősíthetők, vagy meggyengíthetők, és újraértékelhetők.
- az eredmények hasznosításának lehetőségei
  - i. Az eredmények a hazai felsőoktatás-irányításban és finanszírozásban közvetlenül és azonnal alkalmazhatók. Problémát jelent, hogy a hazai gazdaságpolitika e tekintetben erősen támaszkodik a kontinens korporatívista hagyományaira, némi szociáldemokrata beütéssel. Ennek megfelelően alapvetően státuskonzerváló, ezért a felsőoktatásban (is) inkább a hagyományos, a „nemzeti bajnokok”-ban hívó gondolkodás jellemző. E stratégia az állami támogatásokban, a különleges kedvezmények megadásában, avagy sokszor az állami szabályozásban, így a versenyt torzító, esetleg kizáró intézkedésekben látja a nemzetközi versenyképesség garanciáját, mint sem a versenypolitika - csakúgy, mint a korszerű gazdaságpolitika - a versenymechanizmus, a versenydinamika hatékonyságtönző szerepét hangsúlyozza.

3. Sorolja fel és mellékelten csatolja a Programmal (annak eredményeivel) összefüggésben született tanulmányokat, kiadványokat, publikációkat, előadásokat stb.! A Program végrehajtása mennyiben segítette a Programban résztvevők tudományos előmenetelét?

- o A program „fő terméke” a mintegy 160 oldalas zárótanulmány.
- o A program zárótanulmányához kapcsolódva a résztvevők közül - egy éven belül - publikál:
  - o Dr. Ormos Mihály, kapcsolódva habilitációjához,
  - o Dr. Csőke Rita, kapcsolódva MBA szakdolgozatához,

- Szabó Tibor, aki a dolgozat eredményeit doktori értekezésébe építi be.

SZAKMAI BESZÁMOLÓ

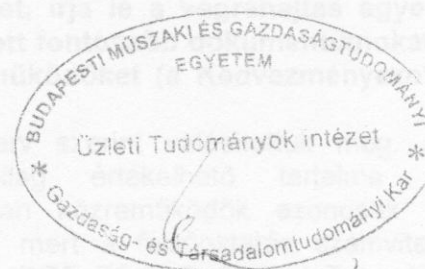
4. Mutassa be, a Program megvalósítása mennyiben felel meg az eredeti munkatervnek (ütemezés, eredmények, esetleges eltérések indokai, különös tekintettel a támogatási szerződés módosítása nélkül végrehajtottakra)!

- A program az eredeti munkaterv szerint zajlott, kis csúszást jelentett az elhúzódo döntés, melynek következtében az eredetitől eltérően intenzívebb munkát kellett végezni a programban részt vevőknek.

5. Amennyiben rendelkezésre áll, csatolja a Program résztvevői / célcsoportja által készített értékelést!

Kelt: 2007. november 30.

.....
Szakmai felelős aláírása

.....
Kedvezményezett (képviselőjének cégszerű) aláírása